

13 Μαρτίου 2020

Παρατηρήσεις επί του νομοσχεδίου: «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας»

Το Green Tank συμμετέχει στη δημόσια διαβούλευση καταθέτοντας σχόλια, γενικά ή ειδικότερα, καθώς και συγκεκριμένες προτάσεις.

Γενικά σχόλια

Το παρόν νομοσχέδιο του ΥΠΕΝ προτείνεται ίσως στην **πλέον κρίσιμη χρονιά για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της νέας δεκαετίας**. Φέτος, στην 15^η Συνδιάσκεψη της Σύμβασης του ΟΗΕ για τη Βιοποικιλότητα, θα αξιολογηθούν οι στόχοι που είχε θέσει η παγκόσμια κοινότητα για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας το 2010 και θα καθοριστεί το νέο επίπεδο φιλοδοξίας της για το 2030. Στο πλαίσιο αυτό και **η Ελλάδα θα πρέπει να αξιολογήσει τη δική της πορεία, αλλά και να θέσει το νέο πλαίσιο για την επόμενη δεκαετία**. Η ανάγκη αυτή είναι ακόμα πιο επιτακτική καθώς πρέπει να αξιολογήσει την εφαρμογή του πρώτου πενταετούς σχεδίου δράσης για τη βιοποικιλότητας (2014-2019) και να καταρτίσει το επόμενο. Εξάλλου, η Διακυβερνητική Επιτροπή για τη Βιοποικιλότητα και τις Υπηρεσίες των Οικοσυστημάτων στην εμβληματική έκθεση που παρουσίασε τον Μάιο του 2019 επεσήμανε την ανάγκη να ξεπεραστούν τα εμπόδια και οι αντιστάσεις στον μετασχηματισμό οικονομίας και κοινωνίας που είναι απαραίτητος για την αντιμετώπιση της δραματικά εξελισσόμενης κρίσης στη φύση. Όλες οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του νομοσχεδίου, συνεπώς, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη σημαντική αυτή συγκυρία.

Κεφάλαιο Α – Απλοποίηση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

Γενικά σχόλια

Το νομοσχέδιο επιχειρεί να επισπεύσει τις διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η προσπάθεια είναι θεμιτή. Ωστόσο, σημειώνεται ότι η διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης απορρέει από την αρχής της πρόληψης. Συνεπώς δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ένα χρονοβόρο και ανασταλτικό βήμα προσέλκυσης επενδύσεων, όπως αφήνει να εννοηθεί η αιτιολογική έκθεση, αλλά ως το απαραίτητο εργαλείο για τη βέλτιστη δυνατή προστασία του περιβάλλοντος, της υγιούς ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό παραθέτουμε τα ακόλουθα τρία γενικά σχόλια:

1. Η **γνωμοδότηση των αρμόδιων υπηρεσιών** δεν πρέπει να αποθαρρύνεται, όπως και δεν πρέπει να αμφισβητείται κατά πόσο είναι ουσιώδης ή να καταργείται όπως γίνεται στην περίπτωση των ΜΔΠΠ, στο άρθ. 34 του νομοσχεδίου. Αντίθετα πρέπει να ενθαρρύνονται τεκμηριωμένες γνωμοδοτήσεις, ώστε η αδειοδοτούσα αρχή να έχει την πληρέστερη δυνατή εικόνα σχετικά με τις επιπτώσεις του εκάστοτε προς αδειοδότηση έργου. Επιπλέον, δεν θα πρέπει η μη απάντηση μίας υπηρεσίας, να θεωρείται ως θετική γνωμοδότηση, χωρίς, την ίδια στιγμή, η όποια μη απάντηση να εμποδίζει την ολοκλήρωση της διαδικασίας. Ειδικά για τις περιοχές Natura 2000 η ανάγκη γνωμοδότησης από τις αρμόδιες υπηρεσίες και τις ΜΔΠΠ

πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση, ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί η δέουσα εκτίμηση που προβλέπει το άρθρ. 6(3) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους, δηλαδή η εκ των προτέρων αξιολόγηση ότι το εκάστοτε έργο ή δραστηριότητα δεν δύναται να έχει σημαντικές αρνητικές συνέπειες σε μία περιοχή Natura 2000.

2. Η προτεινόμενη παράκαμψη (αρνητικών ή/και μη ουσιωδών) γνωμοδοτήσεων ή παραπομπή σε επίπεδο ΓΓ ΥΠΕΝ αποδυναμώνει και αποθαρρύνει τις αρμόδιες υπηρεσίες να επιτελέσουν το έργο τους. Στον αντίποδα, για να μπορέσει να επιτευχθεί ο στόχος της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, απαιτείται σημαντική ενίσχυση και ενδυνάμωση των γνωμοδοτικών ή αδειοδοτικών αρχών ώστε να μπορούν να διατυπώνουν, εφόσον έτσι κρίνεται, αρνητική ή υπό όρους εισήγηση. Με αυτόν τον τρόπο θα ενισχυθεί το επιτελικό κράτος, θα διασφαλίζεται το περιβάλλον και θα προωθούνται οι επενδύσεις. Στο πλαίσιο αυτό κρίνεται σημαντική η συμμετοχή των αρμόδιων Γενικών Διευθυντών του ΥΠΕΝ και των αποκεντρωμένων ή περιφερειακών διευθύνσεων στο ΚΕΣΠΑ και στα ΠΕΣΠΑ.
3. Ενώ η πρόβλεψη για **πιστοποιημένους αξιολογητές** είναι θεμιτή, ανησυχητική κρίνεται η πρόβλεψη ανάθεσης της διεκπεραίωσης ορισμένων ή όλων των σταδίων της διαδικασίας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων είτε από τον εκάστοτε φορέα είτε από την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή, καθώς και η έμμεση εξίσωση της αξιολόγησης τους με την εισήγηση της διοίκησης. Η ρύθμιση αυτή θα πρέπει να επανεξεταστεί και η δυνατότητα ανάθεσης να δίνεται μόνο στην αδειοδοτούσα αρχή. Παράλληλα, θα πρέπει να αναθεωρηθούν οι σχετικές διοικητικές διαδικασίες ώστε η ανάθεση από την αρμόδια αρχή να είναι το ίδιο απλή και ταχεία με αυτή ενός ιδιώτη.

Κεφάλαιο Β - Διαδικασία Αδειοδότησης Α.Π.Ε. - Α' Φάση

Γενικά σχόλια

Η προσπάθεια επιτάχυνσης της διαδικασίας αδειοδότησης ΑΠΕ είναι θεμιτή και απαραίτητη για την εκπλήρωση των στόχων της χώρας όπως αποτυπώνονται στο ΕΣΕΚ καθώς και για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας ως το 2050.

Οι διαδικασίες αυτές, ωστόσο, θα πρέπει να είναι απολύτως συμβατές με τον σκοπό της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και ειδικότερα θα πρέπει να διασφαλίζουν τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Κεφάλαιο Γ - Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών

Γενικά σχόλια

1. Το Κεφάλαιο Γ του νομοσχεδίου προβλέπει την αναμόρφωση του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών, μόλις δύο χρόνια μετά την προηγούμενη μεταρρύθμιση, διατηρώντας ωστόσο κάποια από τα θετικά στοιχεία αυτής, δηλαδή την κάλυψη όλων των περιοχών Natura 2000 και την πρόβλεψη επιχορηγήσεων από τον τακτικό προϋπολογισμό. Σε συνέχεια της ημερίδας-διαβούλευσης που είχε οργανώσει το ΥΠΕΝ τον περασμένο Οκτώβριο είναι θετική η απομάκρυνση του Υπουργείου από την πρόταση που είχε καταθέσει περί μεταφοράς των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ) στις

περιφέρειες και η διατύπωση πρότασης για ένα **κεντρικό σχήμα συντονισμού του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών** το οποίο εποπτεύεται από το ΥΠΕΝ. Η απουσία κεντρικού συντονισμού αποτελεί έναν από τους βασικούς λόγους που το σύστημα μέχρι σήμερα δεν έχει καταστεί λειτουργικό και αποτελεσματικό. Συνεπώς, η πρόβλεψη να αναλάβει ο ΟΦΥΠΕΚΑ, ως διάδοχο και αναβαθμισμένο, με επιτελικό ρόλο και επιχειρησιακή ικανότητα, σχήμα του ΕΚΠΑΑ, τον ρόλο αυτό αξιολογείται ως θετική. Απαιτείται ωστόσο η σαφής διευκρίνιση της σχέσης μεταξύ του ΟΦΥΠΕΚΑ και του ΥΠΕΝ, και των αρμόδιων υπηρεσιών του (Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, Γενική Διεύθυνση Δασών, κοκ).

2. Όσον αφορά στις **Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών** που ιδρύονται και αποτελούν στην πράξη το διάδοχο σχήμα των ΦΔΠΠ θεωρείται εξαιρετικά σημαντικό να παραμείνουν σε αυτές **κρίσιμες αρμοδιότητες** όπως αυτή της γνωμοδότησης επί σχεδιαζόμενων έργων και δραστηριοτήτων που δύνανται να έχουν επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα και στην ακεραιότητα της εκάστοτε προστατευόμενης περιοχής. Η πρόβλεψη αυτή έχει απαλείψει από το νομοσχέδιο και θα πρέπει να συμπληρωθεί, όπως προτείνεται με τις επιμέρους παρατηρήσεις μας. Πέραν αυτής της κρίσιμης προσθήκης, οι σχετικές αρμοδιότητες πρέπει να συμπληρωθούν, ενώ πρέπει να διασφαλιστεί ότι το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που περιγράφεται για τις ΜΔΠΠ καλύπτεται από τις γενικές αρμοδιότητες του ΟΦΥΠΕΚΑ.
3. Ο **συμμετοχικός χαρακτήρας** των ΦΔΠΠ αποτελεί ένα από τα πλέον ισχυρά πλεονεκτήματα λειτουργίας του θεσμού αυτού κατά τα τελευταία 20 χρόνια. Για αυτό τον λόγο θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό ότι διατηρείται ο συμμετοχικός χαρακτήρας της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών μέσω των επιτροπών διαχείρισης που συγκροτούνται με εισήγηση του Προϊσταμένου των ΜΔΠΠ. Με τις επιμέρους παρατηρήσεις μας επισημαίνουμε στοιχεία για την αποσαφήνιση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων επιτροπών, καθώς δεν διευκρινίζονται.
4. Σημαντική βελτίωση απαιτείται στις προβλέψεις για τη **μεταβατική διαδικασία** μεταξύ του υφιστάμενου συστήματος και του προτεινόμενου. Ειδικότερες παρατηρήσεις μας βοηθούν στη βελτίωση των προβλέψεων αυτών. Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι η μετάβαση στο νέο σύστημα θα πρέπει να προχωρήσει εφόσον έχουν εκπληρωθεί όλες οι προϋποθέσεις για την επαρκή λειτουργία του (εξουσιοδοτικές διατάξεις, ειδικότερες ρυθμίσεις λειτουργίας, στελέχωση, πόροι, εξοπλισμός). Στο ενδιάμεσο διάστημα θα πρέπει επίσης να διασφαλιστεί η πλήρης λειτουργία των υφιστάμενων ΦΔ με την εκπλήρωση σχετικών διοικητικών και οικονομικών εκκρεμοτήτων το συντομότερο δυνατόν.

Άρθρο 26:

1. Το άρθρο πρέπει να ορίζει ότι το σύστημα διακυβέρνησης αφορά στο **εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών**, όπως έχει οριστεί στο άρθρο 3 του ν. 3937/2011, ώστε να είναι σαφές ότι καλύπτει όλες τις προστατευόμενες περιοχές Συγκεκριμένα πρέπει να διευκρινιστεί ότι το σύστημα διακυβέρνησης που προτείνεται, με τον ΟΦΥΠΕΚΑ να αναλαμβάνει τον κεντρικό ρόλο συντονισμού, περιλαμβάνει και κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών όπως είναι τα Καταφύγια Άγρια Ζωής και τα Προστατευόμενα Τοπία και τους

Φυσικούς Σχηματισμούς. Αν δεν τα περιλαμβάνει τότε θα πρέπει να οριστεί ποια η συγκεκριμένη σχέση των συναρμόδιων αρχών και υπηρεσιών, του ΟΦΥΠΕΚΑ και των ΜΔΠΠ.

2. Παρ. 3 Ενώ αναφέρονται τα πλέον **συναρμόδια υπουργεία**, η αναφορά μόνο στα συγκεκριμένα υπουργεία είναι περιοριστική, καθώς συμβολή στη διακυβέρνηση των προστατευόμενων περιοχών έχει και το Υπουργείο Πολιτισμού, το Υπουργείο Τουρισμού, το Υπουργείο Ανάπτυξης (βλ. κονδύλια ΕΣΠΑ), το Υπουργείο Οικονομίας (βλ. αιγιαλός) κτλ. Συνεπώς προτείνεται να προστεθεί και παρ. (ζ) «Άλλα υπουργεία συμμετέχουν στο σύστημα διακυβέρνησης με βάση τις καθ' ύλην αρμοδιότητες τους».
3. Παρ. 5 Ενώ η αναγνώριση του σημαντικού ρόλου των περιβαλλοντικών οργανώσεων είναι θετική, απαιτείται συμπλήρωση ώστε να αναγνωρίζεται **η συμβολή και η συνεργασία με άλλους φορείς**, π.χ. ακαδημαϊκά ιδρύματα (Πανεπιστήμια) και ερευνητικά ιδρύματα (όπως το ΕΛΚΕΘΕ, ΕΛΓΟ Δήμητρα), ιδιωτικά και δημόσια, της ημεδαπής και αλλοδαπής. Επιπλέον, θα πρέπει να αναγνωριστούν ως μέρη του συστήματος διακυβέρνησης οι εμπλεκόμενοι φορείς στις προστατευόμενες περιοχές, με τους οποίους ο ΟΦΥΠΕΚΑ, τόσο ως κεντρικός οργανισμός όσο και κυρίως ως τοπικές ΜΔΠΠ, θα πρέπει να έχει τυπική και μη τυπική σχέση. Στους εμπλεκόμενους φορείς συμπεριλαμβάνονται οι κάτοικοι οι χρήστες, είτε μεμονωμένοι είτε οργανωμένοι, των προστατευόμενων περιοχών, καθώς και οι παραγωγικοί φορείς που δραστηριοποιούνται στις περιοχές αυτές.

Άρθρο 27

1. Στο άρθρο αυτό πρέπει να **διευκρινιστεί σαφώς και συγκεκριμένα η σχέση του ΥΠΕΝ και των αρμόδιων υπηρεσιών του με τον ΟΦΥΠΕΚΑ.**
2. Παρ. 4 Ως διάδοχος του ΕΚΠΑΑ, ο ΟΦΥΠΕΚΑ θα πρέπει να έχει κάποιες γενικές ενιαίες αρμοδιότητες όπως αυτές που σήμερα έχει το ΕΚΠΑΑ, οι οποίες στη συνέχεια να εξειδικεύονται για τις προστατευόμενες περιοχές, την κλιματική αλλαγή και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
3. Παρ. 4. Ο ΟΦΥΠΕΚΑ ονομάζεται οργανισμός «φυσικού περιβάλλοντος» ωστόσο, στην πράξη αποτελεί τον κεντρικό οργανισμό εφαρμογής του ΥΠΕΝ για την εποπτεία και τη λειτουργία του συστήματος των προστατευόμενων περιοχών. Προτείνεται **ο σκοπός του οργανισμού να διευρυνθεί ώστε να αφορά στην «προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας».** Με αυτόν τον τρόπο θα μπορεί μελλοντικά να αναλάβει και επιπλέον δράσεις που αφορούν ευρύτερα στη βιοποικιλότητα, και σε θέματα όπως η διαχείριση δασών και υδάτων, η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, απειλές όπως είναι τα ξενικά είδη, ή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή κ.ο.κ. Με αυτόν τον τρόπο, επίσης, θα μπορεί να παρέχει σχετική επιστημονική τεκμηρίωση για όλες τις σχετικές διεθνείς συμβάσεις που η Ελλάδα έχει κυρώσει καθώς και να συνεργάζεται με εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας όπως είναι το ΕΛΚΕΘΕ, τα δασικά ινστιτούτα, τα Μουσεία Φυσικής Ιστορίας, κ.ο.κ.
4. Παρ. 5: Στον κατάλογο που παρατίθενται οι αρμοδιότητες του ΟΦΥΠΕΚΑ πρέπει να προστεθούν, έστω με γενικότερες διατυπώσεις, εκείνες που εκχωρούνται στις ΜΔΠΠ και παρατίθενται στη συνέχεια στο άρθρ. 34 του νομοσχεδίου.

5. Παρ. 5(γ) Πρέπει να διευκρινιστεί σε ποια Εθνική Στρατηγική και Πενταετές Σχέδιο Δράσης αναφέρεται η συγκεκριμένη διάταξη.

Άρθρο 28

1. Ενώ για τα λοιπά μέλη του ΔΣ προτείνονται κριτήρια επιλογής τους, δεν προτείνονται κριτήρια για την επιλογή του προέδρου. Συνεπώς προτείνεται η ακόλουθη προσθήκη «...αποτελείται από τον Πρόεδρο, πρόσωπο με επιστημονική κατάρτιση και επαγγελματική εμπειρία σε τομείς που έχουν σχέση με τους σκοπού του ΟΦΥΠΕΚΑ καθώς και εμπειρία διοίκησης».
2. Με δεδομένο ότι ο ορισμός του Προέδρου και των μελών του ΔΣ ακολουθούν τη διαδικασία του άρθ. 49^A του Κανονισμού της Βουλής, προτείνεται επιπλέον να καταστεί υποχρεωτική η παρουσίαση στη Βουλή ετήσιου απολογισμού έργου του ΟΦΥΠΕΚΑ σε κοινή συνεδρίαση των ακόλουθων Επιτροπών της Βουλής: Επιτροπή παραγωγής και εμπορίου, Επιτροπή ευρωπαϊκών υποθέσεων, Ειδική μόνιμη επιτροπή θεσμών και διαφάνειας, και την Ειδική μόνιμη επιτροπή προστασίας περιβάλλοντος.

Άρθρο 29

1. Παρ. 2 Η διαφοροποίηση μεταξύ βόρειου και νότιου τομέα δεν αιτιολογείται επαρκώς. Η χώρα χρειάζεται ένα ενιαίο σύστημα διοίκησης, υπό μία γενική διεύθυνση, ακριβώς όπως ισχύει και στη Γενική Διεύθυνση Δασών της χώρας, αλλά και η Γενική Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής του ίδιου του ΟΦΥΠΕΚΑ.
2. Στην οργανωτική δομή του ΟΦΥΠΕΚΑ πρέπει να προβλέπονται και παραρτήματα ή τοπικά γραφεία των ΜΔΠΠ στην περίπτωση που αυτό απαιτείται για την καλύτερη ανταπόκριση στις αρμοδιότητες τους.

Άρθρο 31

1. Παρ. 1 Θεωρούμε ιδιαίτερα θετική την πρόβλεψη χρηματοδότησης του ΟΦΥΠΕΚΑ από τον Γενικό Κρατικό Προϋπολογισμό. Ωστόσο, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι αφορά σε **ετήσια επιχορήγηση**.
2. Επιπλέον, υπάρχουν και **άλλες πηγές χρηματοδότησης** που είτε σήμερα προβλέπονται για τους Φορείς Διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών, είτε έχουν προταθεί κατά τη μακρά πορεία διαβουλεύσεων επί του θέματος της διοίκησης των προστατευόμενων περιοχών. Συγκριμένα, προτείνουμε τις ακόλουθες προσθήκες:
 - 1) Παρ 1(α) Έσοδα από πιστώσεις που εγγράφονται στο Γενικό Κρατικό Προϋπολογισμό **[ετησίως]**,
 - 2) Έσοδα, έκτακτες επιχορηγήσεις και χρηματοδοτήσεις, που δίνονται από τον Γενικό Κρατικό Προϋπολογισμό ή το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων,

- 3) Έσοδα, επιχορηγήσεις και χρηματοδοτήσεις από το Πράσινο Ταμείο, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οργανισμούς και επιχειρήσεις του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα,
- 4) Έσοδα από επιχορηγήσεις, δωρεές, χορηγίες και λοιπές εισφορές, μεταξύ των οποίων και κληρονομίες και κληροδοσίες από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς και νομικά και φυσικά πρόσωπα,
- 5) Έσοδα από την έναντι τιμήματος διάθεση υπηρεσιών και προϊόντων του από έρευνες, μελέτες, εργασίες και δημοσιεύσεις,
- 6) Έσοδα από την έναντι τιμήματος εκτέλεση εργασιών στο πλαίσιο εθνικών, ευρωπαϊκών ή διεθνών προγραμμάτων,
- 7) Έσοδα από τις δραστηριότητες που είναι σύμφωνες με τους σκοπούς του, συμπεριλαμβανομένων και των εσόδων από προϊόντα που παράγει ή εκμεταλλεύεται, εισιτήρια, ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών και άλλες οικοτουριστικές δραστηριότητες, έντυπες ή ηλεκτρονικές εκδόσεις, πώληση υλικών, προβολή και εκμετάλλευση οπτικοακουστικού υλικού και, γενικότερα, από την εκμετάλλευση και προβολή του προστατευτέου αντικειμένου,
- 8) Έσοδα από προγραμματικές συμβάσεις που συνάπτει με πρόσωπα δημοσίου δικαίου,
- 9) Έσοδα από κάθε πρόστιμο και τέλος που επιβάλλεται και αφορά στις προστατευόμενες περιοχές,
- 10) Έσοδα, σε ποσοστό που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομικών από δραστηριότητες οι οποίες αναπτύσσονται εντός των προστατευόμενων περιοχών και είτε αξιοποιούν τους φυσικούς πόρους της εκάστοτε προστατευόμενης περιοχής (π.χ. υδροηλεκτρικά έργα, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, παραχώρηση αιγιαλού, υδατοκαλλιέργειες, κτλ) είτε προβάλλουν την εκάστοτε προστατευόμενη περιοχή (π.χ. τοπικά προϊόντα στα οποία χορηγείται πιστοποιημένο σήμα της προστατευόμενης περιοχής).

Άρθρο 32

1. Παρ. 6. Η έννοια της «μεταφοράς» της **Επιτροπής Φύση 2000** στον ΟΦΥΠΕΚΑ απαιτεί διευκρίνιση. Υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή Φύση 2000 αποτελεί το κεντρικό επιστημονικό γνωμοδοτικό όργανο του Κράτους για το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας. Η απρόσκοπτη λειτουργία της αποτελεί ευθύνη και υποχρέωση του εκάστοτε Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Ιδιαίτερα θετική κρίνεται η σαφής πρόβλεψη για διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του έργου της. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι με τις τροποποιήσεις που προτείνονται τόσο όσον αφορά στην αξιολόγηση των ΜΔΠΠ και κυρίως στα άρθρα περί χαρακτηρισμού των προστατευόμενων περιοχών (άρθ. 45-47 του νομοσχεδίου), το έργο της φαίνεται να αποδυναμώνεται ουσιαστικά, χωρίς να διασφαλίζεται η αντικατάσταση της επιστημονικής εποπτείας από κάποιο άλλο όργανο ή τον ΟΦΥΠΕΚΑ.

Άρθρο 33

1. Στο άρθρο αυτό (αρθ. 33) απαιτείται επιπλέον νομοτεχνική επεξεργασία, ανάλογα με τις τελικές τροποποιήσεις του ν. 1650/1986 και του ν. 3937/2011 ώστε οι παραπομπές σε συγκεκριμένες διατάξεις να είναι συνεπείς με την τελική μορφή των παραπομπών.
2. Παρ. 1(ζ): Θα πρέπει να διευκρινιστεί ποιο είναι το πληροφοριακό σύστημα, πού προβλέπεται και τι στόχο έχει, ποιος είναι αρμόδιος για τη λειτουργία του, κοκ, καθώς απουσιάζει άλλη αναφορά σε αυτό (π.χ. στις αρμοδιότητες του ΟΦΥΠΕΚΑ).
3. Εφόσον κρίνεται απαραίτητο, το πρόγραμμα εφαρμογής των σχεδίων διαχείρισης θα πρέπει να προβλεφθεί στο αντίστοιχο άρθρο του ν. 1650/1986 σχετικά με τα σχέδια διαχείρισης όπου θα διευκρινίζεται και το περιεχόμενο του. Σημειώνεται ότι σήμερα προβλέπεται σχέδιο δράσης (παρ. 5 άρθ. 18 του ν. 1650/1986).

Άρθρο 34

1. Παρ. 1: **Δεν είναι σαφής ούτε και αιτιολογείται η σύσταση 24 ΜΔΠΠ, έναντι των σημερινών 36 ΦΔΠΠ.** Κατά τις νομοπαρασκευαστικές διεργασίες του ν. 4519/2018 είχε παρουσιαστεί και πάλι τότε μία τέτοια προσέγγιση, ωστόσο είχε τότε απορριφθεί για λόγους που αφορούσαν τη γεωγραφική και οικολογική συνοχή των περιοχών που επιχειρήθηκε να συγχωνευτούν. Επιπλέον, στο Παράρτημα Ι δεν διευκρινίζεται **ποιες συγκεκριμένες προστατευόμενες περιοχές μεταφέρονται σε ποια νέα ΜΔΠΠ.** Επίσης, μερικοί από τους ΦΔΠΠ του ν. 4519/2018 περιλαμβάνουν στην χωρική τους αρμοδιότητα τις προστατευόμενες περιοχές των εκτάσεων που είχαν οι προγενέστεροι 28 φορείς διαχείρισης και τις περιοχές Natura 2000, ενώ οι 8 νέοι φορείς διαχείρισης μόνο τις περιοχές Natura 2000, πρέπει να διευκρινιστεί αν ο ΟΦΥΠΕΚΑ και οι ΜΔΠΠ αναλαμβάνουν τη διαχείριση και των υπόλοιπων κατηγοριών των προστατευόμενων περιοχών ήτοι των καταφυγίων άγριων ζώης, των προστατευόμενων τοπίων και φυσικών σχηματισμών, κοκ.
2. Παρ. 1: Η αναφορά στην παρ. 1. (γ) του άρθ. 15 του 2742/1999 πρέπει να απαλείφει καθώς καταργήθηκε από τον ν. 4519/2018, άρθ. 12, παρ. 3.
3. Παρ. 2: Η παράγραφος αφαιρεί πολύ **σημαντικές αρμοδιότητες** από τις ΜΔΠΠ που μέχρι σήμερα είχαν οι ΦΔΠΠ. Αρκετές από αυτές, και ειδικά η γνωμοδότηση, είναι κρίσιμες για τη διαφύλαξη των προστατευόμενων περιοχών και πρέπει να προβλέπονται σε τοπικό επίπεδο. Για δε τη γνωμοδότηση, ο ν. 4519/2018 είχε προσθέσει καίριες αρμοδιότητες οι οποίες θα πρέπει να διατηρηθούν και στο νέο σχήμα. Η κατάργηση της γνωμοδότησης από τις ΜΔΠΠ κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπως επισημάνθηκε και στο Κεφάλαιο Α του νομοσχεδίου, αποδυναμώνει την ίδια τη διαδικασία όπως και εκείνη της δέουσας εκτίμησης της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους. Συγκεκριμένα προτείνουμε τις ακόλουθες προσθήκες:
 - 1) (α) [Συμμετοχή στη διαδικασία κατάρτισης και στην] εφαρμογή, παρακολούθηση, αξιολόγηση και επικαιροποίηση των σχεδίων προστατευόμενων περιοχών της χωρίς αρμοδιότητας τους καθώς και παρακολούθηση [της κατάστασης] των ειδών και των τύπων οικοτόπων [διεθνούς, ευρωπαϊκού ή ευρωπαϊκού] ενδιαφέροντος [καθώς και

συνολικά] στις περιοχές της χωρικής αρμοδιότητάς τους (βάσει των παρ. 1(α), (ζ) του αρθ.4 του ν.4519/2018)

- 2) Παροχή αιτιολογημένων γνωμοδοτήσεων κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και των δραστηριοτήτων οι επιπτώσεων των οποίων δύναται να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα το προστατευτέο αντικείμενο και την ακεραιότητα των προστατευόμενων περιοχών ευθύνης τους (βάσει της παρ. 1(η) του αρθ.4 του ν.4519/2018)
- 3) Παροχή γνώμης για έργα ή δραστηριότητες που δεν υπόκεινται στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης αλλά οι επιπτώσεων των οποίων δύναται να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα το προστατευτέο αντικείμενο και την ακεραιότητα των προστατευόμενων περιοχών ευθύνης τους (βάσει των παρ. 1(θ) και (ι) του αρθ.4 του ν.4519/2018)
- 4) Διαχείριση δημόσιων εκτάσεων που παραχωρούνται προς τον ΟΦΥΠΕΚΑ ή μισθώνονται από αυτόν, η αγορά και η ενοικίαση εκτάσεων που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης της κάθε ΜΔΠΠ και η πραγματοποίηση σε αυτές των αναγκαίων παρεμβάσεων που προβλέπονται στο σχέδιο διαχείρισης της εκάστοτε προστατευόμενης περιοχής (βάσει της παρ. 1(ιστ) του αρθ.4 του ν.4519/2018)
- 5) Προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και υλοποίηση οικοτουριστικών δράσεων και έγκριση δραστηριοτήτων ξενάγησης εντός των προστατευόμενων περιοχών ευθύνης της κάθε ΜΔΠΠ (βάσει της παρ. 1(ιζ) του αρθ.4 του ν. 4519/2018)
- 6) Συνδρομή κατά τη διαδικασία χορήγησης αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων για τα προστατευτέα αντικείμενα εντός των προστατευόμενων περιοχών ευθύνης τους (βάσει της παρ. 1(ιη) του αρθ.4 του ν.4519/2018)
- 7) Επικουρία των αρμόδιων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- 8) Επικουρία στην περιβαλλοντική επιθεώρηση έργων και δραστηριοτήτων εντός των προστατευόμενων περιοχών της αρμοδιότητάς τους.

Άρθρο 35

1. Θεωρείται πολύ σημαντική και θετική εξέλιξη η υποχρεωτική συγκρότηση τοπικών επιτροπών διαχείρισης.
2. Οι Επιτροπές δεν θα πρέπει να έχουν μόνο συμβουλευτικό χαρακτήρα καθώς για κάποια θέματα θα πρέπει να έχουν **(συν)αποφασιστικό χαρακτήρα**. Συγκεκριμένα προτείνεται (κατ' ελάχιστον) η ακόλουθη διατύπωση, η οποία μπορεί να συμπληρωθεί με την προβλεπόμενη στην παρ. 1 σχετική υπουργική απόφαση:
 - 1) Η Επιτροπή Διαχείρισης διατυπώνει σύμφωνη γνώμη για τα ακόλουθα:
 - i. Κατάρτιση ετήσιου σχεδίου δράσης ή εφαρμογής (ανάλογα με την τελική διατύπωση) των σχεδίων διαχείρισης
 - ii. Επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης
 - 2) Η Επιτροπή Διαχείρισης διατυπώνει γνώμη για τα ακόλουθα:
 - i. Σύνταξη προτάσεων φύλαξης των περιοχών αρμοδιότητάς του

Άρθρο 36

1. Παρ. 1: Συνέπεια της θολής διατύπωσης της παρ. 6 του άρθ. 32 αποτελεί και η διατύπωση της συγκεκριμένης παραγράφου, καθώς δεν είναι σαφής η σχέση μεταξύ της Επιτροπής Φύση 2000 και του ΔΣ του ΟΦΥΠΕΚΑ. Σημειώνεται ότι η Επιτροπή Φύση 2000 προβλέπεται να έχει ρόλο στην αξιολόγηση των ΦΔΠΠ (παρ. 17(β) ν. 2742/1999).
2. Παρ. 2: Η διάταξη συγχέει την **αξιολόγηση** του έργου των ΜΔΠΠ με την αξιολόγηση της εφαρμογής των σχεδίων διαχείρισης. Προτείνεται η ακόλουθη αναδιατύπωση:
Η αξιολόγηση της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών διενεργείται κατ' έτος με βάση μεθοδολογία και πρότυπα που ορίζει ο ΟΦΥΠΕΚΑ μετά από εισήγηση της Επιτροπής Φύση 2000, τα οποία κατ' ελάχιστον περιλαμβάνουν τα ακόλουθα.

Άρθρο 37

1. Η δυνατότητα σύναψης του ΟΦΥΠΕΚΑ **προγραμματικών συμβάσεων** πρέπει διευρυνθεί και να συμπεριλάβει πέρα από τους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και άλλες δημόσιες υπηρεσίες (ενδεικτικά: αποκεντρωμένες διοικήσεις, δασαρχεία, πυροσβεστική, κοκ), καθώς και άλλους φορείς. Σημειώνεται, ότι ήδη οι ΦΔΠΠ συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με την αποκεντρωμένη διοίκηση και τα δασαρχεία.
2. Επιπλέον, πρέπει να προβλεφθεί η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων για την υλοποίηση των σχεδίων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.

Άρθρο 38

1. Η πρόβλεψη για **μνημόνια συνεργασία** με τις αρμόδιες υπηρεσίες και αρχές φύλαξης και αστυνόμευσης είναι ιδιαίτερος κρίσιμη. Για το λόγο αυτό δεν θα πρέπει η πρόβλεψη να είναι δυνητική αλλά υποχρεωτική και μάλιστα άμεσης εφαρμογής. Εξάλλου ένα από τα προβλήματα που έχουν εντοπιστεί μέχρι σήμερα είναι ότι η οποία συνεργασία ή συνεπικουρία των αρμόδιων αρχών με τους ΦΔΠΠ γινόταν, με εξαίρεση κάποιες περιπτώσεις, άτυπα ή στη βάση καλών διαπροσωπικών σχέσεων.
2. Ιδιαίτερα καθώς οι ΜΔΠΠ δεν προβλέπεται να έχουν αρμοδιότητες φύλαξης, αλλά ούτε και επόπτευσης, την οποία σήμερα διαθέτουν οι ΦΔΠΠ και εκτελούν σε ικανοποιητικό βαθμό, η ανάγκη αυτή συντονισμού γίνεται όχι μόνο μεγαλύτερη αλλά επιτακτική.
3. Σε κάθε περίπτωση για την εφαρμογή του συγκεκριμένου μέτρου πρέπει να προβλεφθεί πρόγραμμα εκπαίδευσης και κατάρτισης των σχετικών αρχών για την προστασία του περιβάλλοντος και των χαρακτηριστικών της (αναγνώριση ειδών και σχετικών απειλών) για την εκάστοτε περιοχή. Επιπλέον θα πρέπει να προβλεφθεί η σχετική στελέχωση και ο κατάλληλος εξοπλισμός.

4. Τέλος πρέπει να είναι κατανοητό ότι η φύλαξη δεν αποτελεί ανταπόκριση μόνο σε έκταση καταστάσεις (όπως είναι ένα συγκεκριμένο περιστατικό παρανομίας), αλλά πρέπει να είναι σταθερή ώστε να λειτουργεί αποτρεπτικά αλλά και εκπαιδευτικά προς κάθε σχετική ενέργεια.

Άρθρα 39 και 40

1. Δεν θεωρείται σκόπιμο η Περιφέρεια και οι δήμοι να γνωμοδοτούν ξεχωριστά κατά την επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης (τροποποίηση δεν προβλέπεται). Κρίνεται απαραίτητο η διαδικασία αυτή να ανατεθεί στις Συμβουλευτικές Επιτροπές της εκάστοτε ΜΔΠΠ και η Περιφέρεια και οι Δήμοι ως ισότιμοι εμπλεκόμενοι φορείς να συμμετέχουν.
2. Θετική θεωρείται η πρόβλεψη συνεργασίας μεταξύ των ΜΔΠΠ και των Περιφερειών και Δήμων για τον από κοινού προγραμματισμό των δράσεων τους. Πέραν από τη διασφάλιση της συμβατότητας των Προγραμμάτων με τα Σχέδια Διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών, πρέπει να προβλέπεται και η συμβολή στην εφαρμογή και υλοποίηση τους. Η πρόβλεψη αυτή θα είναι καθοριστικής σημασίας για την εφαρμογή των σχεδίων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.

Άρθρο 41

1. Το Μητρώο των Περιβαλλοντικών Οργανώσεων και Φορέων πρέπει να περιλαμβάνει και οργανώσεις και φορείς των οποίων το αντικείμενο αφορά στην κλιματική αλλαγή και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Άρθρο 42

1. Πρέπει να αποσαφηνιστεί ο ρόλος του ΥΠΕΝ στην εποπτεία του νέου Σχεδίου Δράσης και να διαχωριστεί από τον όποιο ρόλο αναλάβει ο ΟΦΥΠΕΚΑ, ο οποίος είναι εποπτευόμενος φορέας προς ίδρυση και λειτουργία.

Άρθρο 43

1. Η μετάβαση στο νέο σύστημα θα πρέπει να προχωρήσει **εφόσον έχουν εκπληρωθεί όλες οι προϋποθέσεις για την επαρκή λειτουργία του** (εξουσιοδοτικές διατάξεις, ειδικότερες ρυθμίσεις λειτουργίας, διοικητική επάρκεια, στελέχωση, πόροι, εξοπλισμός κοκ).
2. Παρ. 1 Προτείνεται να **αποσυνδεθεί ο διορισμός του ΔΣ του ΟΦΥΠΕΚΑ από την κατάργηση των ΦΔΠΠ**, καθώς ακόμα και όταν συσταθεί το ΔΣ του ΟΦΥΠΕΚΑ δεν θα έχει ακόμα τη λειτουργική επάρκεια (στελέχωση, πόρους) για να καλύψει το αντικείμενο και τις αρμοδιότητες των φορέων διαχείρισης. Θα πρέπει να υπάρξει διαφορετική μεταβατική ρύθμιση που να δίνει επαρκή χρόνο προετοιμασίας του ΟΦΥΠΕΚΑ και των ΜΔΠΠ, στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης που προτείνεται στο άρθρο 42 του νομοσχεδίου, πριν διαδεχθούν τους ΦΔΠΠ. Επαρκής χρόνος θα πρέπει να δοθεί για την στελέχωση των ΜΔΠΠ με τρόπο που να διασφαλίζει ότι οι ΜΔΠΠ θα έχουν επαρκή και τακτική αξιολόγηση.

3. Στο ενδιάμεσο διάστημα θα πρέπει, επίσης, να διασφαλιστεί για εύλογο χρονικό διάστημα η πλήρης λειτουργία των υφιστάμενων ΦΔΠΠ με την εκπλήρωση από πλευράς ΥΠΕΝ όλων των σχετικών διοικητικών και οικονομικών εκκρεμοτήτων το συντομότερο δυνατόν.
4. Παρ. 7: Εφόσον οι αρμοδιότητες των ΜΔΠΠ ορίζονται στο άρθρο 34 η συγκεκριμένη πρόβλεψη προκαλεί σύγχυση.

Κεφάλαιο Δ – Ζώνες εντός Προστατευόμενων Περιοχών

Γενικά σχόλια

1. Οι ρυθμίσεις που προτείνονται στο Κεφάλαιο Δ δύσκολα θα επιτύχουν την αποτελεσματική διατήρηση της πλούσιας και ποικίλης ελληνικής φύσης, την θεσμική κατοχύρωση των προστατευόμενων περιοχών ή την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της χώρας έναντι των ευρωπαϊκών και διεθνώς της δεσμεύσεων. Οι διατάξεις που προτείνεται να τροποποιηθούν δεν πρέπει να ειδωθούν, όπως έχει πολλάκις γίνει στο παρελθόν, ως μία τυπική διαδικασία για την καθυστερημένη εφαρμογή των δύο βασικών οδηγιών της ΕΕ για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας (Οδ. 2009/147/ΕΚ για τα άγρια πτηνά και 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους), αλλά ως μία ευκαιρία άντλησης από τα διδάγματα εφαρμογής του θεμελιώδους νόμου πλαίσιο για το περιβάλλον (ν.1650/1986) και ειδικότερα της εφαρμογής επί 9 χρόνια του εμβληματικού νόμου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας (ν. 3837/2011).
2. **Το εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών πρέπει να βασίζεται σε σαφείς προβλέψεις και συνεκτικές διαδικασίες. Όταν ένα σύστημα προστατευόμενων περιοχών είναι συνεκτικό και λειτουργικό τότε εκπληρώνει αποτελεσματικά τον κεντρικό ρόλο του για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας ενώ συντελεί στη δημιουργία τοπικών προτύπων βιώσιμης ανάπτυξης.** Με τις επιμέρους κατ' άρθρον παρατηρήσεις μας προτείνουμε την σημαντική αναθεώρηση των προτεινόμενων διατάξεων. Οι προτάσεις απορρέουν από την εκ του σύνεγγυς παρακολούθηση της εξέλιξης του εθνικού συστήματος των προστατευόμενων περιοχών, τις αδυναμίες εφαρμογής υφιστάμενων διατάξεων καθώς και την εστιασμένη μελέτη των βέλτιστων διεθνών πρακτικών.
3. Ο τίτλος του κεφαλαίου Δ του ν. 1650/1988 προτείνεται να μην μεταβληθεί και να παραμείνει ως «Προστασία της Φύσης και του Τοπίου», καθώς αποτυπώνει πληρέστερα το πνεύμα του νομοθέτη καθώς και το περιεχόμενο των άρθρων, ειδικά όπως προτείνουμε να τελικά να διαμορφωθούν.

Άρθρο 44:

1. Η απόπειρα του νομοσχεδίου να εντάξει ρυθμίσεις που αφορούν σε χρήσεις γης που ρυθμίζονται από τον ρυθμιστικό (πολεοδομικό) σχεδιασμό στον σχεδιασμό των προστατευόμενων περιοχών είναι ιδιαιτέρως προβληματική. Επειδή ωστόσο γίνεται κατανοητή η ανάγκη **κωδικοποίησης των καλύψεων** και χρήσεων εντός των προστατευόμενων περιοχών και συνέπειας ως προς τις χρήσεις που αφορούν σε όλες τις εκτάσεις της χώρας, προτείνεται να προβλεφθεί η επικαιροποίηση του π.δ. και να γίνει

συντεταγμένα και οργανωμένα μετά από στενή διεπιστημονική συνεργασία χωροτακτών και ειδικών με εμπειρία στη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών.

2. Συγκεκριμένα, το π.δ. του 59/2018 **μπορεί να συμπληρωθεί και να περιλαμβάνει επιπλέον χρήσεις γης που να αφορούν σε περιοχές της υπαίθρου και εξωαστικού χώρου.**

Ειδικότερα, ο κατάλογος των χρήσεων γης θα ήταν χρήσιμο να είναι συνεπής με τον κωδικοποιημένο κατάλογο απειλών που χρησιμοποιείται από την ΕΕ με βάση τις προδιαγραφές της IUCN στα τυποποιημένα δελτία αναφοράς για κάθε περιοχή Natura 2000 καθώς και τις σχετικές αναφορές της χώρας προς την ΕΕ και διεθνείς συμβάσεις (π.χ. Σύμβαση Ραμσάρ). Συνεπώς, ο κατάλογος πρέπει να συμπληρωθεί ώστε να καλύπτει διαφορετικούς τύπους χρήσεων, π.χ. να διαφοροποιεί την εντατική από την εκτατική κτηνοτροφία, την ελεύθερη από την εσταυλισμένη βόσκηση, τη λατομική δραστηριότητα από την εξορυκτική, κοκ, διαφοροποιήσεις δηλαδή που έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις προστατευόμενες περιοχές και οι οποίες αποτελούν διαφορετικές χρήσεις γης. Οι διαφοροποιήσεις αυτές είναι αντίστοιχες με τον πολεοδομικό σχεδιασμό που διαφοροποιεί τις οδούς από τις οδούς ήπιας κυκλοφορίας και τους πεζοδρόμους από τους αμιγείς πεζοδρόμους. Με αυτόν τον τρόπο θα διασφαλιστεί συνέπεια και τυποποιημένη ορολογία. Στις σχετικές χρήσεις πρέπει να προστεθούν και όλες εκείνες που αφορούν στον θαλάσσιο χώρο, καθώς οι περιοχές Natura 2000 καλύπτουν σήμερα το 19% περίπου των εγχώριων υδάτων της χώρας.

3. Όσον αφορά στις **καλύψεις γης** που προτείνεται να περιληφθούν στο π.δ., αυτές θα πρέπει να διαφοροποιηθούν από τις χρήσεις. Η κατηγοριοποίηση προτείνεται να είναι σε αντιστοιχία με τις κατηγορίες που χρησιμοποιεί η ΕΕ κατά το CORINE (για λόγους συνέπειας) καθώς και με τους τύπους οικοτόπων της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και τον σχετικό κατάλογο των πρόσθετων ελληνικών τύπων οικοτόπων. Επιπλέον, σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει η κατηγοριοποίηση να αφορά στις καλύψεις που είναι ορατές και κατανοητές στον καθένα και όχι τυχόν νομικούς ορισμούς, όπως στην περίπτωση των δασικών οικοσυστημάτων. Οι εκάστοτε λοιπές διαφοροποιήσεις, π.χ. μεταξύ δασών και δασικών εκτάσεων θα προκύψουν από την εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας και τα εργαλεία τα οποία προβλέπει, δηλαδή τους δασικούς χάρτες και το δασολόγιο.

4. Παρ. 1α).1 **Η πρόβλεψη για το περιεχόμενο των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών και των όρων προστασίας για την εκάστοτε προστατευόμενη περιοχή δεν πρέπει να περιλαμβάνεται στο π.δ. που αφορά στην καταγραφή των χρήσεων γης αλλά στις σχετικές διατάξεις που αφορούν στις προστατευόμενες περιοχές και τον χαρακτηρισμό τους και συγκεκριμένα στα άρθρα 19-21 του ν. 1650/1986, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν. Σχετική πρόταση κατατίθεται στις παρατηρήσεις μας επί των αντίστοιχων άρθρων (άρθ. 45-47).**

5. Παρ. 1 β) **Οι τέσσερις ζώνες που προβλέπονται στο συγκεκριμένο άρθρο είναι μία χρήσιμη και συμβατή με τη διεθνή πρακτική κατηγοριοποίηση. Ωστόσο δεν θα πρέπει να προβλέπεται στο συγκεκριμένο π.δ. αλλά στα σχετικά άρθρα 19-21 του ν. 1650/1986. Οι ζώνες αυτές πρέπει να ορίζονται (όπως ισχύει σήμερα και για τις κατηγορίες των προστατευόμενων περιοχών) ως προς τον σκοπό και το γενικό τους πλαίσιο και**

συγκεκριμένα κριτήρια και όχι βάσει ενός καταλόγου χρήσεων που δυνητικά ή υποχρεωτικά θα περιλαμβάνουν (βλ. παρατηρήσεις για την παρ. 17 παρακάτω). Σχετική πρόταση κατατίθεται στις παρατηρήσεις μας επί των αντίστοιχων άρθρων.

6. Ειδικότερα, πρέπει να διασφαλίζεται η **διαβάθμιση της προστασίας**, από τις ζώνες απολύτου προστασίας, στις οποίες δεν επιτρέπεται τίποτα άλλο παρά η έρευνα και η πολύ αυστηρά ορισμένη και απολύτως απαραίτητη διαχείριση ή επίσκεψη της περιοχής, μέχρι τις ζώνες βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων στις οποίες επιτρέπονται υπό όρους αρκετές δραστηριότητες που συντελούν ώστε οι προστατευόμενες περιοχές να γίνουν πρότυπα βιώσιμης ανάπτυξης. Σχετική πρόταση κατατίθεται στις παρατηρήσεις μας επί των αντίστοιχων άρθρων.
7. Παρ. 17 (σχετικά με τις χρήσεις ανά ζώνη προστασίας): **Είναι αδόκιμο και επικίνδυνο οι χρήσεις που θα ισχύουν στην εκάστοτε ζώνη προστατευόμενης περιοχής να προκαθορίζονται**. Μία τέτοια προσέγγιση θα καθιστούσε χωρίς αντικείμενο τον σχεδιασμό και αχρείαστες τις ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες, οι οποίες μελετούν, αναλύουν, τεκμηριώνουν και καθορίζουν τους συγκεκριμένους όρους χρήσης και δραστηριοτήτων σε κάθε περιοχή ανάλογα με το εκάστοτε προστατευόμενο/α αντικείμενο/α. Διαφορετικές χρήσεις και δραστηριότητες προβλέπονται σε μια προστατευόμενη ζώνη δασικού χαρακτήρα, υδροτοπικού ή θαλάσσιου χαρακτήρα όπως και όταν αντικείμενο προστασίας είναι ένα φυτό, ένα ζώο που ζει σε περιορισμένο χώρο ή αν πρόκειται για εποχικό μεταναστευτικό είδος. Προτείνεται ότι στα αντίστοιχα άρθρα του ν. 1650/1986 να προβλέπεται ότι ο καθορισμός των χρήσεων ανά ζώνη προστασίας να επιλέγεται από το π.δ. αφού αυτό πρώτα συμπληρωθεί με τις χρήσεις που αφορούν σε προστατευόμενες περιοχές, όπως περιγράφεται παραπάνω, και να εξειδικεύονται ανάλογα με τις ανάγκες προστασίας της κάθε περιοχής. Σχετική πρόταση κατατίθεται στις παρατηρήσεις μας επί των αντίστοιχων άρθρων.

Άρθρο 45

1. Ο ν. 3937/2011 με την τροποποίηση του άρθ. 18 του ν. 1650/1986 επιχείρησε για πρώτη φορά να οργανώσει ένα συνεκτικό εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών. Στην παρ. 3, διευκολύνοντας τον πολίτη στην κατανόηση του εθνικού συστήματος, καθόρισε τις κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών. Ακόμα και αν τροποποιούνται οι κατηγορίες των προστατευόμενων περιοχών η αναφορά στις κατηγορίες στο άρθρο 18 των προστατευόμενων περιοχών πρέπει να διατηρηθεί, καθώς είναι πιο εύκολα κατανοητή από τον πολίτη σε αντίθεση με μία παραπομπή σε άλλο άρθρο.
2. Η **τροποποίηση των κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών**, μετά από μία δεκαετία εφαρμογής του ν. 3937/2011, αλλά τη σχεδόν μηδαμινή εξέλιξη ως προς τον χαρακτηρισμό προστατευόμενων περιοχών (με εξαίρεση την αύξηση του ποσοστού των περιοχών Natura 2000) δεν είναι επί της αρχής μία αρνητική εξέλιξη. Αντίθετα μπορεί να διευκρινίσει ζητήματα που κατέστησαν δύσκολη την εφαρμογή του συγκεκριμένου νόμου. Ήδη το νομοσχέδιο προβλέπει αυτή την αλλαγή τροποποιώντας τα άρθρα 18 και 19 του ν. 1650/1986 με τα προτεινόμενα άρθρα 45 και 46. Ωστόσο, η προτεινόμενη τροποποίηση δεν κρίνεται ως ενδεδειγμένη. Το άρθρο 46 επιχειρεί να διαχωρίσει τις περιοχές Natura 2000 από το εθνικό

σύστημα των προστατευόμενων περιοχών, αντίθετα με τη μεγάλη και αναγνωρισμένη και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσπάθεια του ν. 3937/2011 ένταξής τους στο εθνικό σύστημα.

3. Συνεπώς, προτείνεται μία **εναλλακτική προσέγγιση και συγκεκριμένα να οριστούν συγκεκριμένες κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών, που να καλύπτουν κάθε περίπτωση προστατευόμενης περιοχής**. Προτείνεται με διάταξη του νόμου (παρόμοια με αυτή της παρ. 1 και 3 αρθ. 46) να προβλεφθεί ο χαρακτηρισμός όλων των περιοχών Natura 2000 ως μία από αυτές τις κατηγορίες (στην προτεινόμενο Περιοχή Προστασίας και Διατήρησης της Βιοποικιλότητας). Με αυτόν τον τρόπο η πολιτεία θα αναγνωρίζει τις περιοχές Natura 2000, θα τις εντάσσει στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών, χωρίς ωστόσο να περιορίζει το δικαίωμα της να ορίσει και άλλες περιοχές που είναι εθνικά σημαντικές αλλά όχι της εμβέλειας ενός εθνικού πάρκου (π.χ. μικροί υγρότοποι, σπήλαια, κοκ) σε αυτή την κατηγορία προστασίας. Επιπλέον, θα πρέπει να προβλέπεται ότι οι περιοχές Natura 2000 δύνανται να χαρακτηριστούν και να ενταχθούν σε άλλες κατηγορίες προστασίας.
4. Συγκεκριμένα, προτείνονται οι ακόλουθες κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών:
 - 1) **Περιοχή Προστασίας και Διατήρησης της Βιοποικιλότητας** αντί «Προστασίας οικοτόπων και ειδών» (που προτείνεται στην παρ. 1 του άρθ. 46) καθώς είναι πιθανό η κατηγορία αυτή να παρερμηνευτεί ότι αφορά μόνο τους τύπους οικοτόπων και τα είδη που προστατεύονται από τις ευρωπαϊκές οδηγίες, ενώ η χώρα έχει επιπλέον οικοτόπους και είδη που δύναται να απαιτούν τον χαρακτηρισμό περιοχής ως προστατευόμενης). Με αυτόν τον τρόπο η Ελλάδα ενσωματώνει τις περιοχές Natura 2000 στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών, χωρίς ωστόσο να περιορίζει
 - 2) **Εθνικό Πάρκο** (δεν έχει θεσπιστεί μέχρι σήμερα κανένα περιφερειακό πάρκο, συνεπώς δεν έχει φανεί η σκοπιμότητα αυτής της υπο-κατηγορίας)
 - 3) **Καταφύγιο άγριας ζωής**
 - 4) **Προστατευόμενο τοπίο και προστατευόμενος φυσικός σχηματισμός**
5. Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να μεταφερθεί η πρόβλεψη (τώρα στην παρ. 1 του άρθ. 44) περί ζωνών προστασίας αντί του π.δ. 59/2018 και συγκεκριμένα προτείνουμε την ακόλουθη διατύπωση:

Στις προστατευόμενες περιοχές δύνανται να οριοθετούνται σαφώς οι εξής ζώνες στις οποίες κλιμακώνεται η προστασία, τα μέτρα διαχείρισης καθώς και οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες:

 - 1) **Ζώνες απολύτου προστασίας**
 - 2) **Ζώνες προστασίας της φύσης**
 - 3) **Ζώνες διαχείρισης οικοτόπων και ειδών**
 - 4) **Ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων**

Η διαφορετική ονομασία ανάμεσα στις κατηγορίες και στις ζώνες προστατευόμενων περιοχών επιλύει το θέμα της σύγχυσης που έχει εντοπιστεί κατά την εφαρμογή του ν. 3937/2011.

Άρθρο 46

1. Το άρθρο αυτό πρέπει να ορίζει τα κριτήρια χαρακτηρισμού της κάθε κατηγορίας και ζώνης προστατευόμενης περιοχής που προτείνουμε να συνθέτουν το εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών. Προτείνονται οι ακόλουθες συμπληρώσεις και αναδιατυπώσεις, βασισμένες στις ισχύουσες διατάξεις και κάποιες διατυπώσεις από το παρόν νομοσχέδιο, καθώς και την εν γένει εμπειρία των τελευταίων ετών:
 - 1) **[Ως Περιοχές Προστασίας και Διατήρησης της Βιοποικιλότητας χαρακτηρίζονται οι χερσαίες, υδάτινες, θαλάσσιες ή μικτού χαρακτήρα, φυσικές ή ημιφυσικές περιοχές οι οποίες φιλοξενούν τύπους οικοτόπων και είδη που είναι διεθνούς, ευρωπαϊκής, ή/και ελληνικής σημασίας, και χρήζουν προστασίας και διαχείρισης, καθώς και περιοχές οι οποίες παρέχουν σημαντικές οικοσυστημικές λειτουργίες.]**
 - 2) Ως Εθνικά Πάρκα, χαρακτηρίζονται οι μεγάλες σε έκταση **[χερσαίες, υδάτινες, θαλάσσιες ή μικτού χαρακτήρα,]** φυσικές ή ημιφυσικές περιοχές στις οποίες λαμβάνουν χώρα οικολογικές λειτουργίες ευρείας κλίμακας με χαρακτηριστικά είδη και τύπους φυσικών οικοτόπων κοινοτικής σημασίας ή/και ελληνικού ενδιαφέροντος, τα οποία χρήζουν προστασίας και διατήρησης. **[Οι περιοχές αυτές παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας και της ποικιλίας των φυσικών και των πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών.]**
 - 3) Ως καταφύγιο άγριας ζωής, χαρακτηρίζονται **[χερσαίες, υδάτινες, θαλάσσιες ή μικτού χαρακτήρα,]** περιοχές που αξιολογούνται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη πληθυσμών της άγριας πανίδας και χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου. **[Ως καταφύγιο άγριας ζωής μπορούν να χαρακτηρίζονται και εκτάσεις που λειτουργούν ως οικολογικοί διάδρομοι μεταξύ άλλων κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών.]**
 - 4) Ως προστατευόμενα τοπία ή προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί χαρακτηρίζονται **[εκτάσεις μεγάλης οικολογικής, γεωλογικής, αισθητικής ή πολιτισμικής αξίας ή/και]** λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της (περιοχές ή στοιχεία σημειακού χαρακτήρα), που έχουν ιδιαίτερη οικολογική, **[αισθητική,]** γεωλογική ή γεωμορφολογική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών **[κι ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών]** και στην προστασία φυσικών πόρων, όπως δέντρα, συστάδες δέντρων και θάμνων, θαλάσσια προστατευτική βλάστηση, παράκτια και παράκτια βλάστηση, φυσικοί φράχτες, καταρράκτες, πηγές, φαράγγια, θίνες, ύφαλοι, σπηλιές, βράχοι, απολιθωμένα δάση, δέντρα ή τμήματά τους, παλαιοντολογικά ευρήματα, κοραλλιογενείς γεωμορφολογικοί σχηματισμοί και γεώτοποι **[καθώς και ανθρωπογενών στοιχείων όπως οι παραδοσιακές καλλιέργειες, αγρικές, πέτρινοι φράχτες, ξερολιθιές, αναβαθμίδες και κρήνες]**. Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί που έχουν μνημειακό χαρακτήρα, χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης.
2. Επίσης θα πρέπει να προβλέπεται ότι οι προστατευόμενες περιοχές δύνανται να ονοματίζονται με βάση κάποιο χαρακτηριστικό τους όπως είναι ο κύριος χαρακτήρας της περιοχής, πχ. θαλάσσιο πάρκο, κοκ.
3. Επιπλέον, προτείνεται να διατηρηθούν οι ακόλουθες ισχύουσες διατάξεις:

- 1) «Οι εθνικοί δρυμοί που έχουν κηρυχθεί κατά το άρθρο 78 του ν.δ. 86/1969 (ΦΕΚ 7 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 του ν.δ. 996/1971 (ΦΕΚ 192 Α') και οι υγρότοποι διεθνούς σημασίας κατά τη Σύμβαση Ραμσάρ, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.δ. 191/1974 (ΦΕΚ 350 Α'), χαρακτηρίζονται εθνικά πάρκα με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κατά τη διαδικασία του άρθρου 21.» (παρ. 5(3)η του ν.3937/2011)
 - 2) «Τοπία που έχουν κηρυχθεί ως αισθητικά δάση, ως περιαστικά δάση, ως προστατευόμενα δάση και ως διατηρητέα μνημεία της φύσης εντάσσονται δια του παρόντος στην αντίστοιχη κατηγορία. Για τα κηρυγμένα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με απόφαση του [ΥΠΕΝ], ρυθμίζονται οι όροι ένταξης τους.» (παρ. 5(5)γ του ν.3937/2011)
4. **Στην συνέχεια θα πρέπει να προστεθούν και τα κριτήρια για τον καθορισμό ζωνών εντός των προστατευόμενων.** Προτείνονται οι ακόλουθες διατυπώσεις, βασισμένες στις ισχύουσες διατάξεις και κάποιες διατυπώσεις από τον παρόν νομοσχέδιο: «Στις προστατευόμενες περιοχές των ως άνω κατηγοριών ορίζονται ζώνες προστασίας, με βάση τα ακόλουθα:
- 1) Ως **Ζώνες απολύτου προστασίας** ορίζονται οι εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, ενδιαιτήματα σπάνιων, απειλούμενων με εξαφάνιση ή σημαντικών ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή άγριας πανίδας ή εκτάσεις που έχουν σημαίνουσα θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ή εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών της άγριας πανίδας. Στις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου σχεδίου διαχείρισης, η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας, όπως και η εκτέλεση εργασιών που κρίνονται απολύτως αναγκαίες για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, ειδών ή οικοτόπων, καθώς και αυστηρά ελεγχόμενη επίσκεψη ειδικών σκοπών.
 - 2) Ως **Ζώνες προστασίας της φύσης** ορίζονται εκτάσεις οι οποίες φιλοξενούν προστατευόμενα, απειλούμενα ή σημαντικά οικοσυστήματα, ενδιαιτήματα, σπάνιων, απειλούμενων με εξαφάνιση ή σημαντικών ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή άγριας πανίδας για τις οποίες απαιτείται αυστηρή προστασία. Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που μπορεί να μεταβάλλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του. Σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις που προβλέπει η πράξη χαρακτηρισμού, επιτρέπεται η εκτέλεση εργασιών που κρίνονται αναγκαίες για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, επιστημονικών ερευνών και ρυθμίζονται ή απαγορεύονται ήπιας κλίμακας χρήσεις και δραστηριότητες, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας της περιοχής.
 - 3) Ως **Ζώνες διαχείρισης οικοτόπων και ειδών** ορίζονται οι εκτάσεις που υπόκεινται σε διαχείριση για τη διασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διεθνούς, ευρωπαϊκής ή εθνικής σημασίας που φιλοξενούν. Σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις που προβλέπει η πράξη χαρακτηρισμού, ρυθμίζονται ή απαγορεύονται οι χρήσεις και δραστηριότητες που δύναται να υποβαθμίσουν την

κατάσταση διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων και τους στόχους προστασίας της περιοχής.

- 4) Ως **Ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων** ορίζονται οι εκτάσεις στις οποίες επιτρέπονται δραστηριότητες που προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και συντελούν ώστε οι προστατευόμενες περιοχές να αποτελούν πρότυπα βιώσιμης ανάπτυξης.
5. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι αν μια έκταση ορίζεται ως ζώνη απολύτου προστασίας, τότε θα πρέπει υποχρεωτικά να ορίζεται γύρω της ζώνη προστασίας της φύσης, ώστε να προστατεύεται καλύτερα η συγκεκριμένη ζώνη.
6. Εφόσον ενσωματωθούν οι παραπάνω παρατηρήσεις τότε δύναται να προβλεφθεί ότι οι χρήσεις γης που ορίζονται στις ζώνες προστασίας καθορίζονται από τον κατάλογο χρήσεων γης που περιλαμβάνεται στο π.δ. 59/2018, μετά από σχετική τροποποίησή του ώστε, όπως σημειώθηκε στις παρατηρήσεις μας επί του άρθρου 44, να καλύπτει διαφορετικούς τύπους χρήσεων που αφορούν στις προστατευόμενες περιοχές.
7. Επιπλέον με βάση τις ισχύουσες προβλέψεις προτείνονται οι ακόλουθες διατυπώσεις:
 - 1) «Εφόσον μία έκταση ή ένα στοιχείο της φύσης χαρακτηριστεί ως προστατευόμενο τοπίο ή φυσικός σχηματικός, απαγορεύονται ενέργειες ή δραστηριότητες που μπορούν να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, όπως και των προστατευόμενων τοπίων ή των επί μέρους στοιχείων τους.» (άρθρ. 5 (5)γ του ν.3937/2011)

2) Ειδικότερα **για τα καταφύγια άγριας ζωής προτείνεται να διατηρηθούν οι οριζόντιες ρυθμίσεις** καθώς ταιριάζουν στην κατηγορία αυτή και θα διευκολύνουν στη συνέχεια τη διαδικασία χαρακτηρισμού που διατηρείται με απόφαση του Συντονιστή των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, διαφορετικά θα απαιτείται και για αυτή την κατηγορία έκδοση π.δ. Ωστόσο καθώς έχουν εντοπιστεί προβλήματα κατά την εφαρμογή της συγκεκριμένης πρόβλεψης προτείνεται η ακόλουθη αναδιατύπωση:

«Μέσα στα καταφύγια άγριας ζωής απαγορεύονται η θήρα, οι αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών, η αλιεία, η σύλληψη της άγριας πανίδας, η συλλογή της άγριας χλωρίδας, η καταστροφή ζώνης με φυσική βλάστηση με κάθε τρόπο, η καταστροφή των φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση, η επιχωμάτωση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών συστημάτων, η διάθεση ή απόρριψη αποβλήτων, η ανάπτυξη υδατοκαλλιεργητικών και ιχθυοκαλλιεργειών, η διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων, καθώς και η υπαγωγή έκτασης του καταφυγίου σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.

Ειδικότερα, απαγορεύεται η αλιεία και η ανάπτυξη υδατοκαλλιεργητικών / ιχθυοτροφικών δραστηριοτήτων εντός θαλάσσιων καταφυγίων άγριας ζωής».

Προς αποφυγή προβλημάτων εφαρμογής που είχαν σημειωθεί στο παρελθόν προτείνεται να υπάρξει πρόβλεψη στις μεταβατικές διατάξεις σχετικά με τις υφιστάμενες ιχθυοκαλλιεργητικές και υδατοκαλλιεργητικές δραστηριότητες σε υδάτινες και μεικτού χαρακτήρα περιοχές (π.χ. λιμνοθάλασσες):

3) Προτείνεται επίσης, να υπάρξει πρόβλεψη για ανάλυση και αξιολόγηση από το ΥΠΕΝ των υφιστάμενων ΚΑΖ που να τεθεί σε διαβούλευση ώστε να επικαιροποιηθεί και συμμορφωθεί καλύτερα ο κατάλογος των ΚΑΖ με τους σκοπούς και τους στόχους της ισχύουσας νομοθεσίας. Επίσης, προτείνεται να προβλεφθεί διαδικασία ώστε εάν ΚΑΖ εντάσσονται σε κατηγορίες και ζώνες προστασίας πιο αυστηρές (εθνικά πάρκα και περιοχές προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας) τότε να δύναται να καταργούνται.

8. Η παράγραφος 3 θα πρέπει να διαγραφεί καθώς καλύπτεται από τις άλλες διατάξεις που προτείνονται με τις παρούσες παρατηρήσεις. Σε κάθε περίπτωση, σημειώνεται επανάληψη (βλ. παρ. 1 άρθ. 45).

Άρθρο 47:

1. Οι διατάξεις που αφορούν στον τρόπο χαρακτηρισμού ή τα εργαλεία διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών πρέπει να αποτυπώνονται σε αυτό το άρθρο και όχι να διασκορπίζονται στο π.δ. 59/2018 ή σε άρθρα του ν. 1650/1986 που αφορούν άλλα θέματα (όπως το άρθρο 18). Συνεπώς προτείνεται να διατηρηθεί με τις ανάλογες προσαρμογές ο τίτλος και η δομή του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 όπως ισχύει σήμερα, περιγράφοντας δηλαδή πλήρως τη διαδικασία χαρακτηρισμού μίας προστατευόμενης περιοχής και στη συνέχεια τα εργαλεία διαχείρισης. Το προτεινόμενο άρθρο έτσι κι αλλιώς απαιτεί νομοτεχνική επεξεργασία καθώς δημιουργείται σύγχυση μεταξύ των παραγράφων 1 και 4. Συγκεκριμένα, προτείνονται οι ακόλουθες διατυπώσεις σε αντικατάσταση των παρ. 1, 2, 3, 5, και 7 βασισμένες στις ισχύουσες διατάξεις και κάποιες διατυπώσεις από το παρόν νομοσχέδιο, καθώς και την εν γένει εμπειρία των τελευταίων ετών:

- 1) Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και σε εφαρμογή ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης (ΕΠΜ), γίνεται ο χαρακτηρισμός των προστατευόμενων περιοχών 1 (Προστασίας και Διατήρησης της Βιοποικιλότητας) και 2 (Εθνικών Πάρκων) άρθρου 19 καθώς και η οριοθέτηση των ζωνών προστασίας του άρθρου 19 και ο καθορισμός χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτές. Σημειώνεται ότι οι κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών προτείνονται στα ειδικότερα σχόλια μας στο άρθρο 46.
- 2) Η ΕΠΜ τεκμηριώνει επιστημονικά την ανάγκη προστασίας του εκάστοτε προστατευτέου αντικείμενου, την κατηγορία χαρακτηρισμού, τις ζώνες και τις ρυθμίσεις προστασίας της κάθε περιοχής και εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχουν στο περιβάλλον και ειδικότερα στο προστατευτέο αντικείμενο, τα προτεινόμενα μέτρα και ιδίως οι όροι και περιορισμοί δραστηριοτήτων που προτείνει, σε συνδυασμό με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες, όπως αυτές θα προκύπτουν από τις προτεινόμενες χρήσεις γης. Επίσης, εξετάζει τις συνέπειες εναλλακτικών λύσεων, περιλαμβανομένης και της μηδενικής λύσης, καθώς και την αναγκαιότητα λήψης μέτρων σε γειτονικές εκτάσεις.
- 3) Η ανάθεση της σύνταξης ΕΠΜ και η έγκριση της γίνεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

- 4) Η διαδικασία σύνταξης και έγκρισης των ΕΠΜ, όπως και οι προδιαγραφές των ΕΠΜ, των ειδικών εκθέσεων και των προεδρικών διαταγμάτων ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
 - 5) Τα σχέδια προεδρικών διαταγμάτων των πράξεων χαρακτηρισμού της παραγράφου 1 ανακοινώνονται πριν από την οριστική διατύπωση τους στα συναρμόδια υπουργεία, στους αρμόδιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κατατίθενται υποχρεωτικά σε δημόσια διαβούλευση για διάστημα ενός μηνός. Ενδιαφερόμενοι πολίτες, αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες και φορείς έχουν τη δυνατότητα εντός του οριζόμενου χρονικού διαστήματος να εκφράσουν εγγράφως τη γνώμη τους. Σε περιοχές, στις οποίες λειτουργεί πολιτικό αεροδρόμιο, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας. Σε περίπτωση που η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου αφορά σε περιοχές ενδιαφέροντος του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και των νομικών προσώπων που εποπτεύονται από αυτό, οι οποίες περιλαμβάνουν στρατιωτικές υποδομές και εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για σκοπούς εθνικής άμυνας και ασφάλειας, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.
 - 6) Για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως καταφυγίου άγριας ζωής και ως προστατευόμενου τοπίου ή φυσικού σχηματισμού εκδίδεται απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική ή άλλη φυσική αξία της περιοχής. Στην πράξη χαρακτηρισμού καθορίζονται προτεραιότητες διατήρησης για την κάθε περιοχή.
2. Στην προτεινόμενη παρ. 3, η οποία προτείνεται να μεταφερθεί μετά από όλες τις διατάξεις που αφορούν στον χαρακτηρισμό προστατευόμενων περιοχών, σχετικά με τα σχέδια διαχείρισης πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα σχέδια διαχείρισης αφορούν σε όλες τις κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών. Συνεπώς πρέπει να προστεθεί «Για όλες τις κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών καταρτίζονται σχέδια διαχείρισης», αντί της προτεινόμενης παρ. 1 που αφορά μόνο στις περιοχές Natura 2000. Το σχέδιο διαχείρισης αποτελεί το βασικό εργαλείο διαχείρισης κάθε περιοχής.